

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า สังคมไทยได้เจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วิทยาการต่างๆ ได้มีการปรับปรุงค้นคว้าให้ทันสมัยอยู่เสมอ แต่สิ่งหนึ่งที่ยังไม่ได้รับการเน้นเท่าที่ควรคือ คุณภาพด้านจริยธรรมของประชาชน ทำให้เกิดปัญหาเป็นผลกระทบต่อความเป็นอยู่ความคิด ตลอดจนค่านิยมในสังคมมีผลทำให้จิตใจของบุคคลในชาติและสภาพความเป็นอยู่ในสังคมเสื่อมโทรมลง การที่จะพัฒนาคุณภาพของชีวิตจึงควรดำเนินควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพด้านจิตใจ เพราะจริยธรรมเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง สงบสุข ของบุคคลและประเทศชาติ

จริยธรรมเป็นพื้นฐานอันสำคัญยิ่งสำหรับสังคมไทย เป็นที่ยอมรับกันว่าเยาวชนที่กำลังจะเป็นกำลังของชาติในอนาคต ควรได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมอันดีงาม ซึ่งต้องอาศัยการอบรมปลูกฝังจิตใจอยู่เสมอแต่เยาว์วัยและเป็นระยะเวลาานาน (มาโนช คັນชวณิชย์ ๒๕๒๓ : ๘) ในฐานะที่การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของคนในสังคม รัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาด้านจริยธรรมโดยถือว่า ต้องให้เยาวชนได้รับการฝึกหัดอบรมเป็นพลเมืองที่ดีควบคู่ไปกับการศึกษา ทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช ๒๕๒๐ (๒๕๒๐ : ๖) ในแนวนโยบายการศึกษาของรัฐข้อ ๑๓ ใ้ระบุว่า "รัฐพึงจัดให้สาระและกระบวนการเรียนรู้อันกว้างไกลและกลมกลืนกัน ระหว่างความเจริญงอกงามทางคุณธรรมจริยธรรมกับความเจริญทางวัตถุ และความเจริญงอกงามทางร่างกายและจิตใจ เพื่อการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา"

การปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมให้กับเยาวชน เป็นสิ่งที่จำเป็นและควร

กระทำอย่างยิงและเป็นกระบวนการที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องโดยบุคคล กลุ่มคน สถาบัน ต่างๆในสังคมอย่างพร้อมเพรียงกันและวัยที่ต้อง เน้นอย่างยิ่งคือวัยเด็ก โดยเฉพาะวัยเด็ก ก่อนประถมศึกษา (ธีระพร อรุณรัตน์ ๒๕๒๖ : ๓) โคลเบอร์ก (Kohlberg) ๑๙๙๐ : ๑๙๓) นักการศึกษาและนักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม กล่าวถึงการอบรม ปลูกฝังจริยธรรมให้กับเยาวชนในด้านการสอนว่าควรเป็นการให้ประสบการณ์แก่เด็กใน ลักษณะที่เป็นสถานการณ์ขัดแย้ง แล้วให้เด็กนำวิธีการตัดสินใจหรือให้เหตุผลของตนมาใช้ ในสถานการณ์นั้น เพราะจริยธรรมเป็นหลักสำคัญที่ใช้ในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางจริย - ธรรมระหว่างบุคคล เป็นเหตุผลสำหรับการตัดสินใจในการประพฤติปฏิบัติ ความสามารถในการ ใช้หลักทางจริยธรรมนี้เรียกว่า ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Kohlberg ๑๙๙๐ : ๑๕๘ - ๑๖๓)

โคลเบอร์กพบว่า การให้เหตุผลของบุคคล ในการตัดสินใจเลือกการกระทำอย่าง ใดอย่างหนึ่งสามารถชี้ให้เห็นถึงแบบแผนของความเจริญทางจิตใจของบุคคลนั้น (อ้างถึง ในชัยพร วิชชาวุธ ๒๕๒๕ : ๒๓) นอกจากนี้ยังพบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมี ความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่นๆของบุคคลด้วย คือพัฒนาการด้าน สติปัญญา อารมณ์ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่างๆของบุคคล ดังนั้นเหตุผลเชิงจริยธรรมจึง เป็นลักษณะหนึ่ง ที่ควรส่งเสริมและปลูกฝัง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน ๒๕๒๐ : ๒๑๕)

การที่จะอบรมปลูกฝัง เยาวชนให้เป็นบุคคล ที่มีคุณธรรมอันดีงามโดยใช้เหตุผล ทางจริยธรรมของคนเป็นเครื่องมือควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติตน จะต้องอาศัย วิธีการสอน การจัดกิจกรรม และสื่อการสอน แต่ปรากฏว่าการปลูกฝังจริยธรรมใน โรงเรียนเท่าที่พบส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร วิธีการสอนของครูมักมุ่งให้จบหลัก สูตร เน้นเนื้อหาและควมจำไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกแสดงความคิดเห็นหรือพิจารณา เรื่องราวหรือปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล กิจกรรมบางอย่างที่ครูนำมาใช้เรียน ง่ายขาดความสมบูรณ์ และไม่น่าสนใจอย่างยิ่ง (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิต ๒๕๒๖ : ๑๖) ปริยา จันทรสิทธิ์เวช (๒๕๒๓ : ๒๔) ให้ความเห็นว่า ครูบางคนมีความรู้ความเข้าใจ

ในจริยศึกษา แต่งยังขาดความรู้เกี่ยวกับกลวิธีสอนและการจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ

แนวทางในการปลูกฝังจริยธรรมให้กับเด็กเป็นสิ่งที่จะต้องศึกษาและต้องอาศัยเทคนิควิธีการและกิจกรรมหลายอย่าง จัดเป็นประสบการณ์ข้อมูล เรื่องราวที่ชวนติดตาม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน และสามารถสรุปผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอันจะนำไปสู่การปฏิบัติ และแก้ไขปัญหาวិถีประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง หน่วยศึกษานิเทศก์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ๒๕๒๔ : ๑๒) และยาไฟ สุจริตกุล (๒๕๒๕ : ๒ - ๔) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในการสอนจริยศึกษาคครูผู้สอนควรถือเป็นหน้าที่ในการจัดหรือให้มีการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียน และให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ความสนใจ และความต้องการ กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๓ : ๒๗) เสนอว่า การสอนจริยศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับชีวิตเด็กที่ต้องพบ พร้อมทั้งนั้นก็จัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในบ้านและโรงเรียนให้เหมาะสม การเรียนรู้ต้องให้เด็กได้ประกอบกิจกรรมให้มากที่สุด

เกม เป็นกิจกรรมหนึ่งที่กำหนดไว้ในแผนการสอนจริยศึกษา เพราะนักเรียนในวัยประถมศึกษาเป็นวัยที่ชอบเล่น ชอบเคลื่อนไหว ดังนั้นหากครูได้นำเกมมาจัดกิจกรรมการสอนจริยศึกษาในลักษณะที่เป็นกิจกรรมสลับ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน ในขณะที่เด็กก็จะสอดแทรกคุณธรรมเข้าไปในการสอนแต่ละครั้งด้วย ดังที่ สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระกัับ (๒๕๒๖ : ๒๒๔) กล่าวว่า เกมเป็นกิจกรรมการเล่นที่มีข้อตกลงหรือกติกาเฉพาะเรื่อง ซึ่งผู้เล่นต้องแสดงความสามารถเฉพาะตน หรือความสามารถในการร่วมแรงร่วมใจกันของกลุ่ม เพื่อแข่งขันให้ได้ชัยชนะ ช่วยให้อาจารย์และนักเรียนมีความสัมพันธ์สนิทสนมกัน นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถ ความคิดและคุณธรรมในจิตใจของตน เกิดอารมณ์สนุกสนานขึ้น

กรณีตัวอย่าง เป็นสื่อการสอนและกิจกรรมอย่างหนึ่งในชั้นเรียนที่สร้างขึ้นง่าย มีสาระน่าสนใจให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริยศึกษา

หน่วยพัฒนาคณาจารย์ ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒๕๒๖ : ๒) ได้กล่าวว่ การเรียนการสอนที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้คึ้นนั้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ คัดลึนใจประยุกต์ใช้ ความรู้ทางทฤษฎีและประสบการณ์ต่างๆ เพื่อการแก้ปัญหาซึ่งการ สอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง มีคุณสมบัติทั้งกล่าวครบถ้วน จึงอาจกล่าวได้ว่าการนำ กรณีตัวอย่างมาเป็นสื่อการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนได้พบกับเรื่องราวปัญหาที่เกิดขึ้นของบุคคลหลายประเภทหลายเหตุการณ์ รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความเห็นของตนเองเกิดขึ้น รู้จักการประเมินสิ่งต่างๆ คัดลึนใจได้อย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ยาวนานและลึกซึ้งมีผล โดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียนในการปรับและแก้ไขปัญหาค่างๆ ได้ เมื่อเผชิญกับสิ่งเหล่านั้นในเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียนแต่ละคน (สมพงษ์ จิตระดับ ๒๕๒๕ : ๓)

ในขณะเดียวกัน บทบาทสมมติ ก็เป็นกิจกรรมที่ร่นำไปใช้สอนจริยธรรมและได้รับผลดีเช่นกัน เช่นงานวิจัยของ ลูอัน (Luanne) ฮึคกี้ (Hickky) และ แอนโทนี (Antony) (๑๙๙๘ : ๒๙๕๐.A) ได้ทดลองให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ทางค่านจริยธรรม นักเรียนมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน โดยผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติขึ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกมาตามที่ตนคิดว่าจะเป็น และถือเอาการแสดงออกทั้งความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายในการเรียนรู้ (พิศนา ขมมณี ๒๕๑๘ : ๔๔)

งานวิจัยที่เน้นถึงความสำคัญของ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของ โกลล มีตุณ (๒๕๒๔ : ๕๔) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสวมบทบาทของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการทดลองพบว่าความสามารถในการสวมบทบาทของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการให้เหตุผลเชิง

จริยธรรมอย่างเชื่อมั่นได้

สกส. เทียงแท้ (๒๕๖๕ : ๑๐๓) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ การฝึกฝนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยวิธีอภิปรายกลุ่ม สามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกมีพัฒนาการในด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างเชื่อมั่นได้

งานวิจัยที่ทำการทดลองเกี่ยวกับ ~~เกม กรณีตัวอย่าง และบทบาทสมมติ~~ ทั้งสามกิจกรรมในด้านการฝึกการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมีอยู่น้อย งานวิจัยเท่าที่พบส่วนใหญ่มักจะทำการทดลองเกี่ยวกับ เกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่าง ผู้วิจัยคิดว่าถ้าทดลองนำกิจกรรม ทั้งสามดังกล่าวใช้ในการสอนแต่ละครั้ง โดยเริ่มนำเข้าสู่บทเรียนด้วย เกม ต่อจากนั้นจึงใช้กรณีตัวอย่าง และบทบาทสมมติตามลำดับ การจัดกิจกรรมการสอนในลักษณะนี้จะเอื้อต่อการสอนจริยศึกษา และจะให้ผลดีกว่าการสอนตามแผนการสอนปกติ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้เสนอแนะไว้

จากแนวคิดดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมให้สูงขึ้นตามหลักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ ไคลเบอร์ก จึงได้ทดลองนำกิจกรรม คัดสรร ซึ่งประกอบด้วย เกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ มาทดลองสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล และรู้จักการตัดสินใจโดยใช้วิจารณญาณของตนเอง เป็นวิธีที่จะช่วยให้การสอนและการปลูกฝังจริยธรรมเป็นผลสำเร็จ และช่วยให้ครูผู้สอนนำวิธีสอน และการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการสอนจริยศึกษา และเป็นการสอนจริยศึกษาที่มีทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ ไคลเบอร์ก เป็นพื้นฐานรองรับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งสอนด้วยกิจกรรม คัดสรร กับ กิจกรรมตามแผนการสอนปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มซึ่งสอนด้วยกิจกรรม
คักสรร กับกิจกรรมตามแผนการสอนปกติแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

๑. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมของนักเรียน ที่สอนด้วยกิจกรรมคักสรรซึ่งประกอบด้วย เกม กรณีตัวอย่าง
และบทบาทสมมติ และกิจกรรมตามแผนการสอนปกติ ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๖ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องที่สอนคือเรื่อง ความ
เมตตา กรุณา ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความกตัญญู กตเวทิตะ ความรับผิดชอบ
ชอบต่อตนเองและสังคม ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความเอื้อเฟื้อเผื่อ
แผ่และการเสียสละ

๒. ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนซึ่งสอนด้วยกิจกรรมคักสรร กับกิจกรรมตามแผนการสอนปกติ โดยไม่คำนึง
ถึงเพศฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนองค์ประกอบอื่นๆของนักเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
โรงเรียนวัดสารอด สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ ปีการศึกษา ๒๕๒๗ การ
ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๓ ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบิร์ก
ได้จากการทดสอบก่อนเรียนจำนวน ๓๐ คน และมีอายุระหว่าง ๑๑ - ๑๓ ปี

๒. ตัวอย่างประชากร กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีจำนวนกลุ่มละ ๑๕
คนเท่าๆกัน

๓. ผู้วิจัยถือว่าแบบสอบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ที่ผู้วิจัยสร้าง
ขึ้นมีความแม่นยำตามเนื้อหา และสามารถวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ
นักเรียนได้ เนื่องจากได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดลองใช้เพื่อหา

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบแล้ว

๕. ผลจากการทำแบบสอบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ถ้านักเรียนให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นใดสูงสุด ถือว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนอยู่ในชั้นนั้น

ความจำกัดของการวิจัย

๑. วิชาจริยศึกษาเป็นวิชาที่สอนมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้น จนถึงชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในขณะที่ศึกษากับอาจารย์ประจำชั้นได้อบรมสั่งสอนอยู่เสมอ ดังนั้นอาจมีอิทธิพลต่อการสอนก่อนและหลังเรียน ทำให้นักเรียนสามารถทำคะแนนก่อนสอบได้ค่อนข้างสูงอาจทำให้คะแนนพัฒนาการที่ได้รับค่อนข้างต่ำ

๒. เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดการทดลองสอน เพื่อศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ด้วยกิจกรรมคัดสรร กับกิจกรรมตามแผนการสอนปกติ ดังนั้นการวิจัยนี้ไม่สามารถติดตามผลในก้นเจตคติและการปฏิบัติตนทางก้นจริยธรรมของนักเรียนได้ตลอด จึงอาจทำให้การวิจัยไม่สนองต่อหลักการสอนจริยธรรมที่เน้นเจตคติและการปฏิบัติได้เต็มที่

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ โครงการสอน แผนการสอน คู่มือครู วารสาร บทความ งานวิจัย ตลอดจนหนังสือที่เกี่ยวข้อง กับจริยศึกษา แนวการจัดกิจกรรมในการสอนสอดแทรก กจริยธรรมทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๒. ศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนการสอน ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) และทฤษฎีพัฒนาการด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) และแบบสอบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ นัยนา กิษณะ

๓. สร้างแผนการสอนโดยใช้กิจกรรมคัดสรร ซึ่งทุกแผนประกอบด้วย กิจกรรมที่เริ่มต้นด้วย เกม แล้วตามด้วย กรณีตัวอย่าง และบทบาทสมมติตามลำดับ และแผนการ

สอนโดยใช้กิจกรรมตามแผนการ สอนปกติ ประกอบด้วยกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้เนื้อหา ๙ เรื่อง หลังจากนั้นได้ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอน และการจัดกิจกรรมในการสอน จริยศึกษาจำนวน ๙ ท่านตรวจสอบความตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ในด้านเนื้อหาและการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม แล้วนำแผนดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

๔. สร้างแบบสอบระดับการให้เหตุผล เชิงจริยธรรม โดยประกอบด้วย สถานการณ์ที่เป็นปัญหาข้อขัดแย้งทางจริยธรรมตามเนื้อเรื่อง เกี่ยวกับแผนการสอน แบบ สอบประกอบด้วยรูปภาพ คำอธิบายสถานการณ์ คำถามและคำตอบ ๒ ตัวเลือกแต่ละตัว เลือกจะแทนระดับชั้นการให้เหตุผล เชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โทล เบิร์ก และให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๙ ท่านตรวจแก้ไข ปรับปรุงและนำไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนวัดบางปะกอก เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบ

๕. นำแบบสอบที่ปรับปรุงแก้ไขและที่ได้หาค่าความเชื่อมั่นแล้ว มาดำเนินการทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนวัดสารอด สิงคักกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ ที่มีอายุระหว่าง ๑๑ - ๑๓ ปีโดยเลือกผู้ที่ได้คะแนนการให้เหตุผล เชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน จัดนักเรียนเป็นคู่ๆ (Match by pair) โดยเลือกคู่ที่มีคะแนนใกล้เคียงกันจำนวน ๑๕ คู่แล้วแยกคู่เป็น ๒ กลุ่มละ ๑๕ คน ใช้วิธีจับสลาก กลุ่มแรก จะเป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนด้วยกิจกรรม คัดสรร กลุ่มที่สองจะเป็นกลุ่มควบคุมสอนด้วยกิจกรรมตามแผน การสอนปกติ ผู้วิจัย ดำเนินการสอนเองทั้งสองกลุ่มเป็นเวลา ๔ สัปดาห์

๖. เมื่อทดลองสอนครบตามกำหนดแล้ว ทดสอบตัวอย่างประชากรทั้ง ๒ กลุ่ม ด้วยแบบสอบระดับการให้เหตุผล เชิงจริยธรรม นำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบ หาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยการทดสอบค่าที (t - test)

๕. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

คำจำกัดความของการวิจัย

๑. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดๆ เหตุผลนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคลนั้น

๒. ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง จากการทำแบบสอบถามหลังการเรียน นักเรียนเปลี่ยนมาเลือกการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นสูงกว่าที่นักเรียนเลือกมาก่อนเรียน ตามขั้นพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของ ไคล เบริก ซึ่งประกอบด้วย

- ขั้นที่ ๑ : ใช้หลักการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษทางกาย
- ขั้นที่ ๒ : ใช้หลักการแสวงหารางวัลหรือได้สิ่งแลกเปลี่ยน
- ขั้นที่ ๓ : ใช้หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ เพื่อเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น
- ขั้นที่ ๔ : ใช้หลักการทำตามหน้าที่ กฎเกณฑ์ ตามที่สังคมกำหนด
- ขั้นที่ ๕ : ใช้หลักการทำตามคำมั่นสัญญา ยอมรับกฎเกณฑ์ตามวิธีการแบบประชาธิปไตย
- ขั้นที่ ๖ : ใช้หลักการยึดอุดมคติสากล เน้นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของแต่ละคน

๓. กิจกรรมคัคคีสรร หมายถึง กิจกรรมการเรียนจะเริ่มด้วย เกม ต่อจากนั้นเป็น กรณีตัวอย่าง และบทบาทสมมติ กิจกรรมทั้งสาม ผู้วิจัยได้นำมาสร้างแผนการสอนแต่ละแผน เพื่อสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งไปพร้อมกันทั้ง ๓ กิจกรรมฯ ดังกล่าวได้แก่

๓.๑ เกม หมายถึง การเล่นหรือการแข่งขันกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย และมีกฎเกณฑ์ เพื่อปรับจุดประสงค์ตามความต้องการ ส่วนประกอบสำคัญของ เกมคือ ผู้เล่น จุดมุ่งหมาย และมีกฎเกณฑ์

๓.๒ กรณีตัวอย่าง ในการวิจัยนี้จะหมายถึง เรื่องราวที่เขียนขึ้นใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน และมีลักษณะที่หาข้อสรุปไม่ได้เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน

ได้คิดวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็นของตนเอง สามารถตัดสินใจอย่างมีหลัก
เกณฑ์และเหตุผล

๓.๓ บทบาทสมมติ หมายถึง การสอนที่จับบทบาทที่สมมติขึ้นจาก
ความเป็นจริงมาเป็นเครื่องมือในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกมาตามที่ตนคิด
ว่าจะเป็นและถือเอาการแสดงออกทั้งทางความรู้ และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็น
ข้ออภิปรายในการเรียนรู้ (ทิสนา แซมมณี ๒๕๑๔ : ๔๑)

๔. กิจกรรมตามแผนการสอนปกติ หมายถึง กิจกรรมที่ระบุไว้ในแผนการ
สอนโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนการ
สอนในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตามหลักสูตร ประถมศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๒๑

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. เป็นแนวทางในการอบรมปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน ให้เป็นผู้มีเหตุ
ผล สามารถตัดสินใจต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมด้วยตนเอง
๒. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาจริยศึกษาแก่ครู
ผู้สอนในระดับประถมศึกษา
๓. ได้เครื่องมือเพื่อนำไปใช้สอนและสอบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย